

1. Газарзүйн байршил

Бөхөгийн хөндийн орд нь Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн нутагт “Очирням” ХХК-ийн эзэмшиж буй 12215А тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий 1:100 000-ны масштабтай байр зүйн зургийн L-48-10 тоот хавтгайд хамрагдах

Цэгийн дугаар	Уртраг			Өргөрөг		
	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд
1	106	34	50	47	44	46
2	106	35	15	47	44	46
3	106	35	15	47	44	26
4	106	35	10	47	44	26
5	106	35	10	47	44	10
6	106	34	50	47	44	10

цэгүүдээр хязгаарлагдсан 52 гектар талбайг хамран, Улаанбаатар хотоос урагш 35 км çàéä, Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн нутаг Шувуун фабрикаас урагш 1.3 км-т îðøèî.

2 . Физик газарзүй, байгаль, цаг уурын нөхцөл

Газарзүйн байрлалын хувьд Хэнтийн уулархаг мужийн өмнөд хэсэгт Бөхөг голын хөндийд харъяалагдана. Судалгааны талбай орчмын уулсын харьцангуй өндөр 1300-1500м, хөндийн туйлын өндөржилт нийт талбайн хэсэгт 1225.98-1230.69 м байна. Талбайн гадаргуугийн талбайн рельеф нь бараг тэгшивтэр, голын урсгалын дагуу зүүн урдаас баруун хойш ургаш чиглэсэн доош суусан маягын гадаргуу үүсгэжээ.

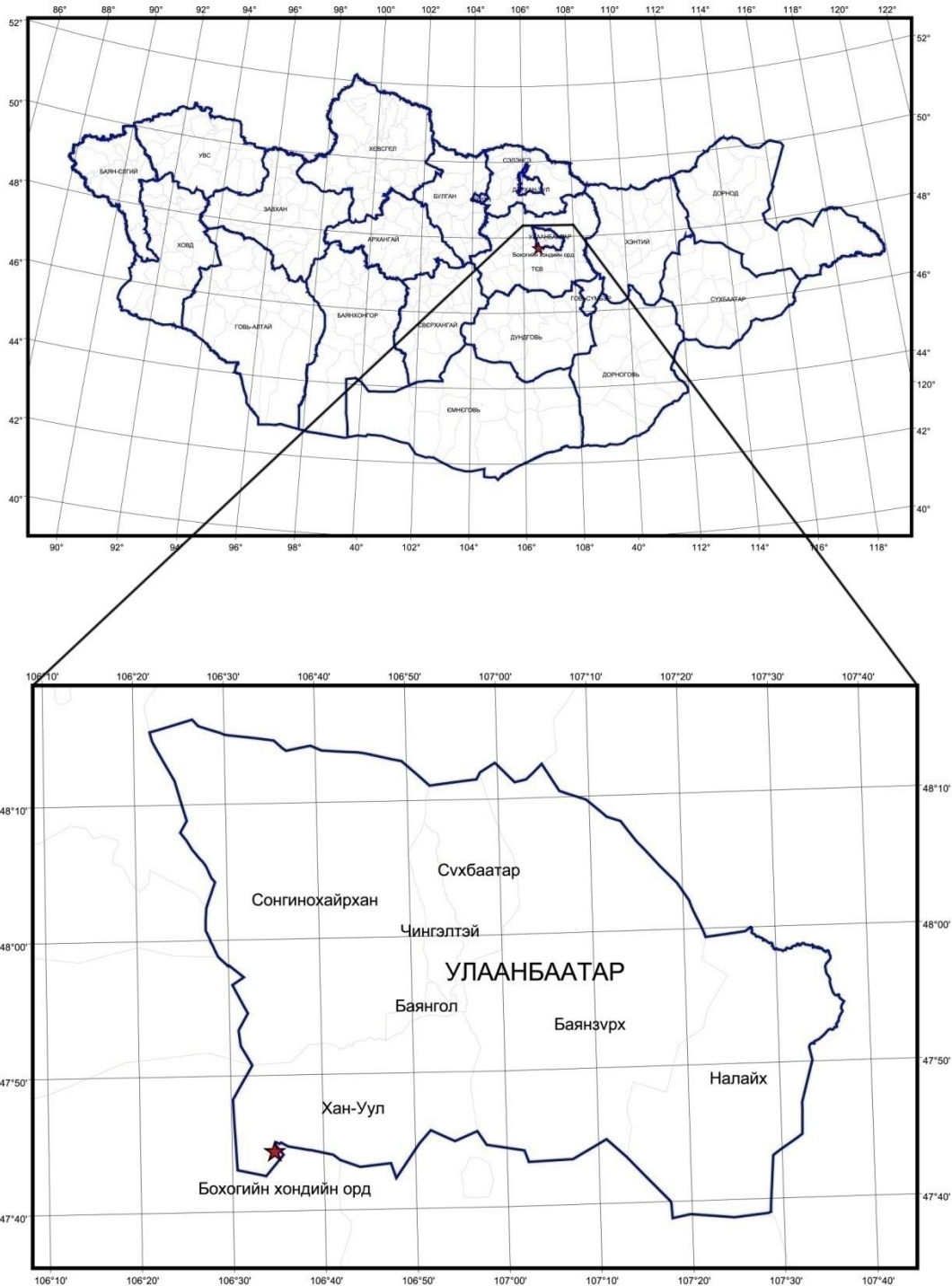
Усан сүлжээний хувьд ордын орчимд Туул, Бөхөгийн голуудтай. Талбайн дундуур Бөхөгийн гол дайран өнгөрдөг ба тогтмол урсацгүй, тухайн жилийн хур хундасны хэмжээнээс шалтгаалан урсдаг байна.

Уур амьсгалын хувьд эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай, хур дундас багатай хуурай агаартай, цаг агаарын олон жилийн ажиглалтын дунджаар хамгийн хүйтэн 12-1-р сард болдог ба $-25-30^{\circ}\text{C}$ хэм, хамгийн халуун үе 6-8-р сард болдог бөгөөд $+25+30^{\circ}\text{C}$ хэм байдаг. Жилийн дундаж хур хундасны хэмжээ 200-250 мм ба үүний дийлэнх (150-180мм) нь 6-9сард бороо хэлбэрээр буудаг байна. Талбайн орчимд олон жилийн цэвдэгшлийн бүс тааралддаггүй. Салхий гол төлөв баруун хойноос зүүн ургаш

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

чиглэлтэй, салхины жилийн дундаж хурд 4.7м/сек гэх боловч хавартаа 10-15 м/сек хүрэх тохиолдолд элбэг.

Шимт хөрсний зузаан 10-20 см, зарим тохиолдолд 40 см хүрдэг. Шар хүрэн, элсэрхэг хөрстэй. Ургамалын бүрхэвч сийрэг, тааруу, голдуу хээрийн бүсийн ургамал ургадаг. Ан амьтадаас үнэг, хярс, чоно, уулархаг хэсэгтээ таварга тааралдана.

Бөхөгийн хөндийн ордын байршлын зураг

2004 онд 6929Х хайгуулын тусгай зөвшөөрөл бүхий Бөхөг-солонго нэртэй хайгуулын талбайд “Солонго бил” ХХК нарийвчилсан хайгуулын ажил гүйцэтгэж, нөөцийн тайланг Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2008 оны 07 дугаар сарын 09-ний өдрийн 28-04 тоот хуралдаанаар хэлэлцүүлж, Ашигт малтмал, газрын тосны хэрэг эрхлэх газрын даргын 2008 оны 08 дугаар сарын 416 тоот тушаалаар ордын 1173.4 мянган м³ элс-хайрганы нөөцийг ашигт малтмалын улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн.

3. Бөхөгийн хөндийн элс-хайрганы ордын геологийн тогтоц

Ордын тогтоц

Бөхөгийн хөндийн ордын элс-хайрганы хольц нь өмнө нь 1986 онд тогтоогдож эрэл үнэлгээний ажлаар тодорхой хэмжээнд судлагдсан. /Геологич Ж.Цэрэндорж/ Бөхөг-Солонгын орд нь Бөхөг голын элс-хайрганы хольцын үргэлжлэл юм. Талбайд тархсан хэмхдэс чулуулгийн зузаалаг нь аллювийн голдрил, сайраас тогтох ба энэ нь нэг төрлийн элсэрхэг-хайргархаг-хайрган материалаас бүрдэнэ. Эдгээр материал нь ерөнхийдөө саарал, шаравтар-саарал өнгөтэй байна. Элс хайрганы чулуулагт элсний агуулга 35.5 %, 5-40 мм-ийн хэмжээтэй хайрга 64.7%, 70 мм-ээс том хэмжээний валун 0.16% буюу бараг байхгүй.

Бүдүүн хэмхдэст материалын хэлбэр нь дугуйрсан сайн мөлгөржсөн, гадаргуу нь толигор байна. Петрографийн найрлагаараа том ба бүдүүн хэмхдэст материал нь голлон метаморфичлогдсон элсэн чулуу, бялхмал бөсөл чулуулаг түүнчлэн филлитлэгдсэн занар, алеврит-цахиурлаг-шаварлаг занар, боржин ба түүний дресва, маш багаар микродиорит, диорит-порфирит, хүчиллэг найрлагатай бялхмал чулуулгаас тогтсон хайргаас бүрдэнэ. Хайрганцар, хайрга болон жижиг валун нь ихэнхдээ бат бэх, нягт, хатуу байна. Бүдүүн хэмхдэст материалын хэмжээнд хэврэг бө өгөршсөн чулуулгийн мөхлөг дунджаар 5-7%, лабораторийн судалгаагаар хэврэг чулуулгийн мөхлөгийн агуулга 5-20 мм-ийн хайрганд 13.25%, 20-40 мм хайрганд 12.7% байна.

Хэврэг болон өгөршсөн чулуулгийн мөхлөг гол төлөв хувиралд орсон аркоз элсэн чулуу, заримдаа витрокластик туф, зарим тохиолдолд филлитчилэгдсэн алеврит шаварлаг занарт илэрнэ. Мөхлөгийн хэлбэр нь дугуйрсан мөш ховроор өнцөглөсөн, мөхлөгийн мөлгөржилт сайн, гадаргуу нь толигор байна.

Хайрга, хайрганцар нь петрографийн найрлага болон хэврэг чулуулгийн мөхлөгийн агуулга түүнчлэн мөхлөгийн хэлбэр нь мөөгөржилт элэгдэлт нь хайгуулын талбайн хэмжээнд, мөн гүн рүүгээ өөрчлөлтгүй болно.

Бүдүүн хэмхдэст материалд хавтгайлаг, үзүүрлэг хэсгийн мөхлөгийн агуулга 13.8-19.3% хүртэл хэлбэлзэнэ.

Элс-хайрганы хольцын 2.5 мм-ээс бага хэсгийг /элсийг/ лабораторын нөхцөлд шинжлүүлэн судалгаа хийлгэхэд элсний мөхлөг нь мөлгөржилт сайтай, бэржгэр гадаргуутай. Шигшсэн элс нь ерөнхийдөө дунд том ширхэгтэй, элсний ширхэгийн модуль 2.5-3.81, дунджаар 3.08 байна. Эндээс үзэхэд ордын хэмжээнд элс нь том ширхэгтэй байна. Элс нь өөрийн жингээрээ шавар, наангилаг шавар, тоосорхог хольц болон органик хольцоос амархан ялгарч байна.

Органик хольц нь этолоноос цайвар байгаа нь шаардлагын хэмжээнд байгааг харуулж байна. Элсэнд гялтагануур, карбонатлаг, кальцитлаг эрдсийн хольц байхгүй. Элсэн дэхь шаварлаг тоосорхог хэсгийн агуулга 0.56-2.35%, дунджаар 1.28% байсан.

Хайгуул хийсэн талбайн хэмжээнд элс-хайрганы хольцын зузаан нь 4.4-4.9 м, дунджаар 4.64 м байв. Элс- хайрганы хольцын чанар талбайн төрхөлт болон гүндээ жигд байна.

Элс хайрганы хольцын ашигт зузаалаг гадаргуугаас хуулга хөрсний зузаан ба хөрс ургамлын үеийн доор 0.1-0.6 м-т давхарга, хэвтэш маягийн хэвтээ байрлалтай тогтоцтой болно. Хайгуул хийсэн талбайн хэсэгт 5м хүртэл гүн шуфт нэвтрэлт хийхэд хөрсний ус тааралдаагүй тул элс-хайрганы хольцын нөөцийг тооцоолохдоо устай давхарга гэж ялгаагүй, зөвхөн усгүй давхаргаар нөөцийг тооцоолсон байна.

4. Нөөцийн тооцооны үр дүн

Ордын талбайн хэмжээ 25.3 га, ашигт давхаргын дундаж зузаан 4.60 м, хучаас хурдасны дундаж зузаан 0.47 м, элсний нөөц баттай (А), бодитой (В) зэргээр 414283.9 м³, хайрганы нөөц баттай (А), бодитой (В) зэргээр 759148.9 м³, нийт элс-хайрганы нөөц 1173433 м³, хучаас хурдасны эзэлхүүн 114027 м³, хөрс хуулалтын итгэлцүүр 1/10 байна.

Бөхөгийн хөндийн элс-хайрганы ордын нөөцийн тооцооны нэгдсэн хүснэгт

Нөөцийн зэрэг, блокын дугаар	Ашигт давхаргын зузаан /м/		Талбай н хэмжээ /м2/	Эзэлхүүн /м3/		Нөөц дэх хэсгүүдийн агуулга /%/		Ашигт малтмалын нөөцийн хэмжээ /м3/	
	хөрс	элс		хөрс	элс	элс	хайрга	элс	хайрга
С-1	0.4	4.6	12782	5113	58797	35.81	64.19	21055.3	37741.9
С-2	0.34	4.71	59900	20366	282129	35.17	64.83	99224.8	182904.2
В-3	0.28	4.77	44000	12320	209880	34.84	65.16	73122.2	136757.8
В-4	0.49	4.69	42700	20923	200263	35.21	64.79	70512.6	129750.4
С-5	0.67	4.51	57440	38485	259054	35.47	64.53	91886.6	167167.8
В-6	0.3	4.7	24000	7200	112800	36.98	63.02	41713.4	71086.6
С-7	0.8	4.2	12026	9621	50509	33.20	66.80	16769.1	33740.1
Дүн			252848	114027	1173433	35.24	64.76	414283.9	759148.9
Дундаж	0.47	4.60							

**5. УУРХАЙН ЖИЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ,
АЖИЛЛАХ ГОРИМ, АШИГЛАХ ХУГАЦАА**

5.1. Уурхайн жилийн хүчин чадал

Уурхайн хүчин чадлыг төсөл захиалагч компанийн даалгаврын дагуу 6.42 мян.м³ хөрс хуулалт хийж, 130 мян.м³ элс-хайрганы холимог олборлохоор уулын ажлын төлөвлөгөөнд тусгав.

5.2. Уурхайн ажиллах горим

Уурхай нь 5-р сарын 1- нээс 10-р сарын 1 хүртэл 6 сар ажиллана.

Тус уурхай нь жилийн баяр ёслолын өдрүүдээс бусад бүх өдрүүдэд ажиллана.

Жилд ажиллах хоногийн тоо:

- Жилийн нийт ажиллах хоног - 214
- Баяр ёслолын хоног - 4
- Төног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээнд зарцуулах хоног - 20
- Цаг уур, нүүдэл, сэлбэгийн хангамжийн саатлаас сул зогсох хоног - 10

Уурхайн цэвэр ажиллах хоног: 214 – 4 – 20 – 10 = 180 хоног

- Хоногт ажиллах ээлж – 1
- Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа- 8 цаг

2023 оны уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

	4	5	6	Эхний хагас жил	7	8	9	10	11	Сүүлийн хагас жил	Нийт
Хөрс хуулалт мян.м ³	-	1.5	1.5	3.0	1.5	1.92				3.42	6.42
Элс хайрга олборлолт мян.м ³		26	26	52,0	26	26	26			78	130

6. Ашиглалтын систем

Төсөл хэрэгжүүлэгч Очирням ХХК нь уг тусгай зөвшөөрлийн талбайн хойд хэсэгт байрлах элс хайрганы талбайд олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж байсан бөгөөд энд ажиллаж байсан тоног төхөөрөмжүүд нь бэлэн байгаа юм. Иймд уг хөрс хуулалтын ажилд тус төсөл хэрэгжүүлэгчид бэлэн байгаа Шантуй SD16 маркийн БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн бульдозерыг ашиглахаар төлөвлөгөөнд тусгалаа.

Бульдозерын техникийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт SD16 Зүтгэх хүч, кН 410

Хөдөлгөөний хамгийн их хурд, км/цаг 12

1-р араагаар явах хурд, км/цаг 3.0

Ухрах араагаар явах хурд, км/цаг 6.2

Хусуурын өндөр, өргөн, м 1.75; 3.24

Хөдөлгүүрийн чадал, мх 195

Оврын хэмжээ, м 5.4 х 3.1

Огтлох хэмжээ, м 0.66

Сийрэгжүүлэх гүн, м 0.98

Өөрийн жин, тн 16

Мөн ашиглахад бэлэн байгаа Hyundai 450LC маркийн 2.5 м3 утгуурын багтаамж бүхий өмнө ашиглаж байсан экскаваторыг шууд авч ашиглах нь хөрөнгө оруулалтын зардлыг бууруулж, төслийн эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх давуу талтай гэж үзсэн. Бөхөг солонгын ил хамааруулан сонгосон.

. Экскаваторын техникийн үзүүлэлтийг доор үзүүлэв.

Hyundai 450 LC экскаваторын үзүүлэлт

Утгуурын багтаамж, м3 2.5

Гарны урт, м 3.84

Ачилт хийх хамгийн их өндөр, мм 10426

Ачилтын хамгийн их радиус, мм 7840

Утгалтын хамгийн их өндөр, мм 7214

Ачилт хийх радиус, мм 6380

Их биеийн өргөн, мм 3410

Арын эргэлтийн радиус, мм 2970

Хамгийн их хурд, км/ц 5.0

Масс, тн 45

Хөдөлгүүрийн чадал, кВт 365

Бөхөг солонгын ил уурхайгаас гарсан элс хайрганы холимогийг бутлан ангилах төхөөрөмж хүртэл тээвэрлэх ажилд ажиллах автосамосвалыг түүнд ачилт хийх экскаваторын утгуурын багтаамжаас хамааруулан сонгох нь зүйтэй юм. Бөхөг солонгын ил уурхайн элс хайрганы эзэлхүүн жин нь 1.85 тн/м3 байгаа учир бид автосамосвалын тэвш ашиглалтаар нь сонговол илүү зохимжтой юм. Иймд бид экскаваторын мөчлөгийн хугацаа харьцангуй бага учир 8 удаа утгалт хийхээр бодож тооцоход 18 м3 тэвшний багтаамжтай автосамосвал байх шаардлагатай юм. Иймд төсөл захиалагчид бэлэн байгаа Нордбенз маркийн 35 тонн даацтай автосамосвалыг элс хайрга тээвэрлэлтэнд ажиллуулахаар сонгон авлаа.

Нордбенз автосамосвалын техникийн үзүүлэлт

Автосамосвалын төрөл Нордбенз Даац, тн 35

Масс, тн 38.2

Тэвшний багтаамж, м3 18

Хурд, км/ц 65

Эргэлтийн радиус, м 13

Хөдөлгүүр WVN840,36i

Хөдөлгүүрийн чадал, м.х 290

Дугуйн томъёо 8х2

Овор хэмжээ, урт– өргөн– өндөр, мм 6800х2870х3150

6.1.2. Бутлан ангилах процессийн технологи дараалал Уурхайгаас гарах элс хайрганы холимогийг боловсруулах ажлын технологи дараалал нь дараах бүдүүвч схемийн дагуу явагдана гэж үзсэн.

7. Дэд бүтэц

7.1.Цахилгаан эрчим хүчний үүсгүүр

Ил уурхайн дотоод цахилгаан хангамжинд ерөнхий бууруулах дэд станцаас хэрэглэгч хүртэлх бүх төрлийн цахилгаан дамжуулах кабель шугам, зөөврийн ба суурин хуваарилах байгууламжууд, зөөврийн салгах пунктүүд орно. Уурхайг ерөнхий бууруулах дэд станцаас 0.4 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугамаар тэжээнэ. Уурхайн бутлуур, шигшүүр, тэжээгүүр, туузан дамжуулагч, кемп зэрэг цахилгаан хэрэглэгчдийг төвийн эрчим хүчний системээс тэжээнэ

7.2. Уурхайн усан хангамж Тухайн талбай нь туул ай савд хамаарах бөгөөд уурхайн унд ахуйн хэрэглээний болон зам усалгааны усны эх үүсвэрийг тус талбайгаас 800 м зайд байрлах гүний худгаас авч ашиглана.

8.БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХАМГААЛАЛ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Уул уурхайн төслийн хүрэлэн буй орчны асуудал нь төслийн техник-эдийн засгийн үндэслэлийн чухал бүрэлдэхүүн хэсэг болохын хувьд уг төслийг хүрээлэн буй орчинд нөлөөлөлх нөлөөллийг багасгах, холбогдох стандартуудад нийцүүлэх, уурхайн үйл ажиллагаа ба уурхайн хаалтын явцад төлөвлөгдөөгүйгээр үүсэн гарах ашиглалтын болон капитал зардлын улмаас үүсэх санхүүгийн эрсдэлийг бууруулах замаар хүрээлэн буй орчны нөлөөллийг бууруулах чиглэлийг тодорхойлж энэхүү баримт бичигт тусгасан болно. Байгаль орчинд учирч болзошгүй нөлөөлөл, түүнийг бууруулах арга хэмжээг байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусган боловсруулж Байгаль орчны яамаар батлуулж ажиллана.

Байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд

Одоогийн байдлаар төслийн техник эдийн засгийн үндэслэлд төслийн улмаас хүрээлэн буй орчинд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийн боломжийн хэмжээнд урьдчилан тооцоолж, аль болох бага хэмжээнд байлгах, урьдчилан сэргийлэхийн тулд дараах зүйлсийг тусгалаа. Үүнд:

- Уурхайн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хийхдээ гадаад овоолгод дарагдах талбайг боломжит хамгийн бага байлгах зорилгод тулгуурлсан бөгөөд ашиглалтын 2 дахь жилийн сүүлийн хагасаас эхлэн эхний жилд ашигласан талбай, овоолгуудыг хэлбэржүүлэн техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлуудыг хийж эхэлнэ.
- Ашиглалтын явцад зөвхөн технологийн процессуудад зайлшгүй шаардлагатай замуудыг байгуулан, чиглэлийг тогтоож, тоног төхөөрөмжүүдийг парклах талбайг тусгайлан байгуулж, онц шаардлагагүй зам гаргаж газрын гадарга эвдлэгдэхээс чанд сэргийлнэ.

Хог хаягдлын хяналт, удирдлага, зохион байгуулалтын хувьд энэ үйл ажиллагааг оновчтой шийдэх зорилгоор тусгайлан журам боловсруулж мөрдүүлнэ. Уг зорилтын хүрээнд байгаль орчин болон хог хаягдлын талаархи хууль, тогтоомж, дүрэм, журмуудын дагуу олон улсын стандартын шаардлагаад нийцсэн арга технологийг хэрэгжүүлнэ.

Урьдчилан төлөвлөж байгаагаар Бөхөг-Солонго элс хайрганы ордыг ашиглахад хатуу хог, хаягдал гарахгүй гэж тооцож байгаа ба ажиллагсадаас үүдэлтэй хог хаягдлыг нэгдсэн журмаар зайлуулна. Тоног төхөөрөмжийн эвдэрсэн эд ангиудыг цаашид ашиглахгүй тохиолдолд тусгайлан бэлтгэсэн талбайд цуглуулж, дараа нь уурхайн ашиглагдсан орон зайд булаах боломжтой гэж үзэж байна.

Шингэн хог хаягдлын хувьд нефтийн бүтээгдэхүүний үлдэгдлээс бусад хаягдал гарахгүй гэж тооцоолж байгаа ба гарсан нефт бүтээгдэхүүний үлдэгдэл, хаягдлын мөн тусгайлан байгуулсан талбайд аваачиж хаяна.

Химийн хорт бодисын хувьд элс хайрганы ордыг ашиглахад химийн хорт бодис ашиглахгүй тул энэ төрлийн хог хаягдал гарахгүй.

Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх үйл ажиллагаа нь 2 үе шаттай хийгдэнэ.

1. Техникийн нөхөн сэргээлт :

2023 онд техникийн нөхөн сэргээлтийг 0.8 га талбайд хийж гүйцэтгэнэ.

Ил уурхайн ашиглалтын явцад хөрс хуулалтаар их хэмжээний хоосон орон зай бүхий ухаш үүсдэг. Энэхүү ашиглагдсан хоосон орон зайг газрын гүний хурдас чулуулгийн гадаад ба кондицын бус хүдрийн овоолгоор дүүргэлт хийх, нөхөн дүүргэлт хийсэн талбайг орчных нь гадаргууд ойртуулан хэлбэршүүлэх, тэгшлэх ажиллагаанууд

хийгдэнэ. Ил уурхайнуудад ажиглагддаг түгээмэл зөрчил бол газрын гүнээс гарсан хурдас чулуулгийг эвдрэлд ороогүй эрүүл газарт эмх замбараагүй байдлаар их хэмжээний талбайг хамруулан овоолдог ба түүнээс гадна янз бүрийн агуулгатай хүдрийн овоолго үүсгэдэг. Энэ нь нэг талаас байгаль орчны тэнцвэрт байдлыг алдагдуулж байгаа ба нөгөө талаас их хэмжээний шимт хөрс дээрх овоолгуудын доор дарагдаж ашиглах боломжгүй болох тул нөхөн сэргээлт хийхэд ихээхэн бэрхшээл гардаг.

Уурхайн ухшийн нөхөн сэргээлтийн ажил нь ухшийг нөхөн дүүргэх, хэлбэршүүлэх, тэгшлэх зэрэг ажлуудаас бүрдэнэ

Нөхөн сэргээлтийн ажлын техникийн үе шатанд орд газрыг ашиглаж дууссаны дараа уурхайн чөлөөлөгдсөн орон зайг цаашид аж ахуйн үйл ажиллагаанд үргэлжлүүлэн ашиглах зорилго бүхий бэлтгэх арга хэмжээнүүд хамаардаг. Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх үйл ажиллагааны уул - техникийн үе шатанд дараах үндсэн үйл ажиллагаануудыг багтаадаг. Үүнд:

- Нөхөн сэргээлтэнд хамрагдах талбайг овор хэмжээ ихтэй уулын чулуулаг, үйлдвэрлэлийн байгууламжуудаас чөлөөлж, барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэн тусгайлан зөвшөөрөгдсөн газарт булах эсвэл өөр ямар нэг зохион байгуулалттай байдлаар овоолгод байршуулах;
- Хөрс хуулалттай холбоотой үүссэн овон товон гадаргууг ерөнхийд нь сийрүүлэн тэгшлэх, налуу гадаргууг орчных нь гадаргуутай ойртуулан хэлбэршүүлэх, тогтворжуулах, дэвсгэгжүүлэн өндөрлөх, оройг намсгах, ус зайлуулах далан суваг шуудууг булж тэгшлэх, дэнжилсэн хана, мөргөцгийг налуулах, хэлбэршүүлэх ажиллагаанууд хийгдэж дараа нь нарийвчлан хэлбэржүүлж өнгөлөн тэгшлэх ажиллагааг гүйцэтгэх;
- Нөхөн сэргээлт хийж буй гадаргууг эхлээд үржил шимт хурдсаар, дараа нь ургамлын үндэс бүхий нөхөн сэргээгдсэн ерөнхий давхарга үүсгэх зорилгоор үржил шимтэй хөрсөөр хучих;
- Уурхайн зориулалтаар хийсэн хаалт, далан, шороон овоолгын хэрэггүйг нь тэгшилж засах замаар устгах, хэрэгтэйг нь үргэжлүүлэн ашиглах усжуулалтын сүлжээ болон бусад төрлийн гидротехникийн байгууламжуудыг нөхөн сэргээх;
- Шаардлагатай тохиолдолд биологийн нөхөн сэргээлтэд тохирохгүй хөрс чулуулгийг халхавч давхаргаар дараа нь үржил шимт хөрсөөр хучиж тэгшлэх;
- Үржил шимт хурдас ба хөрсөөр хучилт хийхийн өмнө бохирдсон хөрс болон хорт бодис агуулсан хурдас чулуулгийг хоргүйжүүлэх саармагжуулах арга хэмжээ авах;

Нөхөн сэргээлтийн ажлын баримтлах стандарт , аргачлал

Нөхөн сэргээлт MNS4919-2000 “ Эвдэрсэн газарт хучилт хийх хөрс. Техникийн шаардлага”

MNS4920-2000 “Эвдэрсэн газрын хажуугийн налуу. Техникийн шаардлага”

MNS5850-2008 Хөрсний чанар, хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

MNS5915-2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал

MNS5917-2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт

Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг уурхайн үйл ажиллагаа эхлэхийн өмнө уурхайн эдэлбэрийн байгаль орчны суурь нөхцөл байдлыг тодорхойлох нарийвчилсан судалгаа явуулах дараа нь уг судалгааны үр дүн болон бусад мэдээ мэдээлэлд үндэслэн ургамалжуулах ажлын чиглэлийг тогтоох, эцэст нь овоолгын талбайг хэлбэржүүлж шимт хөрсний үе үүсгэн ургамалжуулалтыг байгалийн аясаар буюу зохиомлоор тарьж ургуулах зэрэг дэс дараалалтайгаар гүйцэтгэнэ.

ЕС. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2023 онд дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд уурхайн ойролцоо тоосжилтыг бууруулах зорилгоор 300 ширхэг мод, бут сөөг тарина..

. АРАВ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой нүүлгэн шилжүүлэх ажил хийгдэхгүй болно.

АРВАН НЭГ. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой түүх соёлын өвийг хамгаалах ажил хийгдэхгүй болно.

12. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

12.1. Орчны хяналт – шинжилгээний хөтөлбөр

“Очирням” ХХК нь төслөөс үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл болон холбогдох менежментийн гүйцэтгэлд хяналт- шинжилгээ хийх үүднээс энэхүү хөтөлбөрийг (ОХШХ)-ийг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.

МУ-ын Байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн боловсруулсан төлөвлөгөөний дагуу сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ авсанаар төслийн үйл ажиллагаанаас гарах аливаа сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, түүнийг багасгах боломжтой юм. Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг багасгах арга хэмжээ, хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг олборлолт болон нөхөн сэргээлтийн үе шатад хийх бөгөөд хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжих газрын агаар, усны чанар, хөрс, амьтан, ургамлын асуудлыг онцлон анхааран авч үзлээ.

Олборлолтын үед болон дараа байгаль орчны хүчин зүйлүүд дээр нарийвчилан хяналт-шинжилгээний хөтөлбөртэй ажиллах ба байгаль орчны үзүүлэлтүүд, байршил, зүй тогтлын үечлэлийн хугацаа мөн хууль тогтоомжийн заалтын хэрэгжилт зэргийг хянах боломжтой.

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад төслийн үе шатууд эдгээрээс байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлох, түүнийг байнга хянаж байх арга хэмжээг хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан байна. Энэ хөтөлбөрийн дагуу “Очирням” ХХК нь Нийслэлийн БОАЖГ-тай хамтран үйл ажиллагаагаа уялдуулан ажиллах үүрэгтэй.

“Очирням” ХХК нь зохих журмын дагуу (ОХШХ)-г амжилттай хэрэгжүүлэх үүднээс мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах хэрэгтэй.

. Байгаль орчны Хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх нэг жилийн дундаж зардал 290.0 мян.төгрөг байна.

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №12-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт үзүүлэлтүүд хийх	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Баримтлах стандарт, аргачлал	Дээд доод хязгаар
Агаарын чанар, бохирдлын мониторинг							
Тоос: PM2.5, PM10, Нийт тоос Утааны хий: Хүхэрлэг хий, Азотын давхар исэл, Угаарын хий	Элс хайрганы ордоос салхины чигийн дагуу 100м, 500м-т	Жилд 1 удаа 2 дээж	Утааны хий, тоос	-		MNS 0017-2-5-12:1988 MNS ISO 4221: 2002 MNS0012-1-003:1982 MNS 0017-2-5-11:1988 MNS 4048:1988 ISO 16017-1:2000 ISO 16362-2:2003 MNS 5365:2004	24 цагийн дундаж: Нийт тоос-150 мкг/м ³ PM2.5-50 мкг/м ³ PM10-100 мкг/м ³
	Ажилчдын кемпийн ойролцоо			60.0	60.0	MNS-5919:2008 MNS ISO 4226:2000 MNS ISO 4227:2002 MNS 4585:2007 MNS 5885:2008	SO ₂ -20 мкг/м ³ NO ₂ -40 мкг/м ³ CO-30000 мкг/м ³
	Ил уурхай, хөрсний овоолгын ойролцоо			60.0	60.0		
Дүн /мян.төг/					120.0		
Усны нөөц, чанар, бохирдлын мониторинг							
Химийн ерөнхий шинжилгээний	Ундны ус авч хэрэглэж буй уст цэг	Судалгааны үед жилд 1 удаа	1 дээж	60.0	60	MNS6148:2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	Газрын доорхи ус: pH-6.5 – 8.5 NH ₄ - 3.0 мгN/л NO ₂ – 1 мг/л NO ₃ - 50 мг/л PO ₄ – 3.5 мг/л Cl – 350 мг/л F – 1.5 мг/л SO ₄ -500 мг/л Mn-0.1 мг/л Ag-0.1 мг/л Fe-0.3 мг/л
Дүн /мян.төг/					60.0		
Хөрсний чанар, бохирдлын мониторинг							

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Ялзмаг, урвалын орчин (pH), давсжилт, карбонат (CaCO ₃), хөдөлгөөнт кали (K ₂ O), хөдөлгөөнт фосфор (P ₂ O ₅), Шингээгдсэн сууриуд Ca, Mg Хар тунгалаг (Pb), кадми (Cd), хром (Cr), цайр (Zn), никель (Ni), Мөнгөн ус (Hg), цианид натри, хүнцэл (As)	Овоолго шорооноос 200 м-т	Жилд 1 удаа	Ерөнхий, хүнд металл	55.0	55,0	MNS 2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам; MNS 3298-1991 Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд; MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ; MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	Pb-100 мг/кг Cd-3 мг/кг As-6 мг/кг Cu-100 мг/кг Zn-300 мг/кг
	Цэвэр хөрс						
	Ажилчдын кемпийн ойролцоо			55,0	55.0		
	Хог хаягдлын цэгийн хажууд			-	-		
Дүн /мян.төг/					110.0		
Ургамлан нөмрөгийн мониторинг							
Унаган ургамал, ховор ургамал, таримал ургамлын хяналт	Шинээр ашиглалт явуулах талбай, нөхөн сэргээлт хийсэн байгалийн аясаар нөхөн ургалт явагдаж буй талбайд	Зун, намрын улиралд хяналтын зорилгоос хамаарч давтамжийг тогтооно.	Ажиглалтын тогтмол цэгүүдэд	-	-	Ургамлын судалгааны арга зүй	-
Дүн /мян.төг/					-		
Амьтны аймгийн мониторинг							
Зэрлэг амьтадын хяналт	Уурхайн ашиглалтын талбайн хэмжээнд болон уурхайн нөлөөллийн бүсэд	тогтмол	Ажиглалтын тогтмол цэгүүдэд	-	-	Амьтны судалгааны арга зүй	-
Нийт /мян.төг/					290.0		

12.2 Сөрөг нөлөөлөл

Энэхүү төсөл хэрэгжсэнээр байгаль орчинд дараахь сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Үүнд:

- Олборлолтын үеэр тодорхой хэмжээний газрын гадарга өөрчлөгдөж, хөрсөн бүрхэвч, ургамалан нөмрөг устана.
- Олборлолтын үед агаарт тоос шороо дэгдэн, машин механизмын утаа орчны агаарыг бохирдуулна.
- Газрын доорхи усны нөөцөд нөлөөлж, ус бохирдож болзошгүй.
- Төслийн талбай орчмын хөрсний биологи, химийн шинж чанарт өөрчлөлт орж, машин механизмын хөдөлгөөнөөр хөрс эвдрэлд орно.
- Шатахуун, тос тослох материал, техникийн хог хаягдал ба ахуйн хаягдлаар хөрс бохирдоно.
- Тодорхой хэмжээний бэлчээрийн талбайн ургамлын бүрхэвч устах буюу талхлагдах ба хөрс тээвэрлэлтийн үед тоос шороо нь орчмын ургамлын бүрхэвчид сөрөг нөлөөлөл учруулна.
- Ан амьтны амьдрах орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний ажлын хүрээнд тодорхойлсон төслөөс байгаль орчин нийгэм, хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөллийг тодорхойлж, нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийх ажлуудыг сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд харуулав.

Уур амьсгалын нөхцөлөөс үүсч болзошгүй нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Төслийн орчны уур амьсгалын нөхцлөөс хамааран ордын үйл ажиллагаанд нөлөөлж болзошгүй байдал, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, зөвлөмжийг Хүснэгт 4-2-д харуулав.

Хүснэгт №12-2. Уур амьсгалын нөхцлөөс үүсч болзошгүй нөлөөллийн арилгах хэмжээ

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none">• Төслийн район салхины ихтэй хур тунадасны эрчим ихтэй, эмзэг хөрстэй учир хөрсний элэгдэл, эвдрэлийг хамгийн бага байлгах арга хэмжээ авах;• Аадар бороо, мөндөр, аянга цахилгаантай үед техник хэрэгслийг талбайд гаргаж ажиллуулахгүй байх;• Үерийн урсац уурхайн ухашид орохгүй байх нөхцлийг бүрдүүлэх;• Хамгийн оновчтой арга хэмжээ бол цаг агаарын урьдчилан мэдээ болон аюулт ба гамшигт үзэгдлээс урьдчилан сэргийлэх мэдээг үйл ажиллагаандаа хэвшүүлэх явдал юм;• Хүчтэй салхи шуургатай үед унаж эвдэрч болох байгууламжийг бэхлэх арга хэмжээ авах;

Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Элс хайрганы ордыг ашиглах төслийг хэрэгжүүлэх үед агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг үзүүлэв.

Хүснэгт №12- 1. Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн гаралтай хог хаягдлыг ил задгай хаяхгүй байх, тогтоосон хугацаанд зайлуулаагүйгээс ялзарч муудан агаарт эвгүй үнэр гаргаж бохирдуулах тул хог хаягдлаа тусгай саванд төрөлжүүлэн хадгалан хоёрдогч түүхий эдээр ашиглах боломжтой хэсгийг тушааж, хог хаягдлаа тогтоосон хугацаанд нь зориулалтын цэгт зайлуулж байх шаардлагатай; • Ордыг ил уурхайн аргаар авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглах учир уурхайн тээвэрлэлтэнд ашиглагдаж буй машин механизм, техникүүдээс агаарыг бохирдуулагч их хэмжээний бодис ялгардаг. Үүнд хяналт тавьж тухайн техникийн хорт хий ялгаруулалтыг тогтоосон хэмжээнд нь барьж /боломжтой бол шүүлтүүр тавьж/ ажиллах шаардлагатай; • Уурхайн дотоод замд хөрс болон элс-хайрга тээврийн автосамосвалын хөдөлгөөний дундаж хурд нь авто самосвалын овор жин, замын ачаалал, хөдөлгөөний эрчим, аюулгүй байдал зэргээс хамаарч ачаатай үед дунджаар 20-40 км/цаг, хоосон чиглэлдээ мөн 20-40 км/цаг байх; • Бутлан ангилах хэсгээс тоосжилт үүсэх тул ажилчдыг амны хаалт зүүлгэж ажилчдын аюулгүй байдлыг хангах; • Ашиглалтын нийт жилүүдийн турш уурхайн зам нь автотээврийг бүтээлтэй ажиллахад нөлөөлөх гол хүчин зүйл болдог учир уурхайн дотоод замыг сайжруулсан шороон зам болгон завсарлаж, нэгдсэн нэг маршрутын замаар тээвэрлэлт хийж, олон салаа зам гаргахгүй байж, замын тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, ашиглалтын нийт хугацаанд дотоод замд засвар үйлчилгээ байнга хийх шаардлагатай; • Хуурайшилт, тоосжилт ихтэй үед уурхайн технологийн процессын дагуу ухаж ачих, тээвэрлэх, овоолго хийх явцад тоосжилтыг багасгах зорилгоор тээвэрлэлт хийх зам талбай болон овоолгыг усаар шүршин тоосжилтыг бууруулах; • Тоосжилт ихтэй үед төслийн районд ажиллаж амьдарч байгаа хүмүүсийн эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор амны хаалт зэргийг ашиглан хэвшүүлэх; • БОННУ-ний БОМТ (БОХШХ) тусгасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, тоос болон бусад хийн хэмжилтийг хийж, тухайн орчны агаарын бохирдолтыг хянаж байх; • Шимт хөрсний овоолгын байршил, хэлбэр хэмжээ нь түүний хамгийн сайн хадгалагдах нөхцлийг хангаж, салхинд хийсэж тоосжилт үүсгэхээс урьдчилан сэргийлэх; • Уурхайн бүх авто тээврийн хэрэгсэл болон өөрөө явагч хэрэгслийн агаарт гаргах хаягдалд ноогдуулах төлбөрийг төлөх; • Мониторингийн хяналт явуулах ерөнхий удирдамжийг тус тайлангийн Байгаль орчны шаардлага, хяналт болон байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд дэлгэрэнгүй оруулсан байгаа болно; • Төслийн талбайд ногоон байгууламжийн зурвас байгуулах • Бутлах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас тоос ихээр ялгарах тул бултлуурын хэсэгт тоос сорох вентилятор суурилуулах • Түүхий эдийг олборлон тээвэрлэхдээ аль болох тоос шороо босохгүй байлгах

		арга хэмжээг авах, тээвэрлэх явцад их хэмжээний тоос босч байвал автомашинд бүтээлэг болон хормой хийж өгөх; <ul style="list-style-type: none">• Ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдлыг шатаахгүй байх;• Төслийн талбайгаас хатуу хучилттай автозам хүртэлх 1.0 км сайжруулсан шороон замыг хатуу хучилттай болгох
--	--	--

Газрын гадарга, хэвлий, хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

Газрын гадарга болон хэвлий, хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн эрчмийн байдлаас үзэхэд элс хайргыг ил аргаар уурхайлан ашиглах, овоолго үүсгэх, элс хайрга тээвэрлэх нь их эрчимтэй нөлөөлөх байна. Иймд сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээг байнга хэрэгжүүлэх шаардлагатай юм

Хүснэгт №12- 2. Газрын гадарга, хэвлий, хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Барилгын ажлын үе шат	<ul style="list-style-type: none">• Газар ашиглалтыг зөвхөн батлагдсан зураг төсөл, төлөвлөгөөний дагуу явуулж ашиглалтын дор өртөх газрын хэмжээг хамгийн бага хэмжээнд байлгах ба бүх төрлийн зориулалтаар газар ашиглалт явуулахын өмнө талбайн шимт хөрсийг урьдчилан хамгаалах арга хэмжээ авах;

2	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Зарим төрлийн ангилж ялгасан хог хаягдлыг түр хадгалах цэгийг стандартын дагуу зохион байгуулах /тосоор бохирдсон хөрс хадгалах талбай/; • Ажиллагсдын кемпээс гарах хатуу хог хаягдлыг төрөлжүүлэн ангилах боломжтой боломжтой зориулалтын тусгай цэгт түр хадгалан, хуванцар усны сав гэх мэт хоёрдогч түүхий эдийг төвлөрсөн цэгт тушаах , бусад дахин ашиглагдахгүй хог хаягдлыг тогтоосон цэгт байгаль орчинд халгүй байдлаар зайлуулах; • Үржил шимт хөрс, хоосон чулуулгийн овоолгуудыг ноёлох салхины чиглэлд хөндлөн байрлалтайгаар 5-10 м, 5м-ээс ихгүй өндөртэй, 30-50м орчим урттай, хажуугийн налуу 20 градусаас ихгүй, оройн хэсгийг бага зэргийн бөмбөгөрдүү тэгшивтэр байхаар дагтаршуулан нуруулдаж байршуулах; • Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг нийслэлийн байгаль орчны байгууллага мөн төв аймгийн байгаль орчны газартай зөвшилцөн тохиролцох замаар тогтооно; • Үржил шимт хөрсний овоолгыг хадгалах зориулалттай агуулах талбайг сонгохдоо салхи, усны нөлөөгөөр хөрс элэгдэлд орох нөхцөлийг хамгийн бага байлгах аргаар төлөвлөх; • Үржил шимт хөрсийг хамгаалахын тулд хөрсний овоолгын гадаргуугийн хөрсөнд усалгаа хийх, тохиромжит ургамлын үр цацах, гадаргуугийн бүрхэвч бий болгох, хажуу бэлийг хамгаалах; • Хөрсний элэгдэл, эвдрэлээс сэргийлэхийн тулд сөрөг нөлөөлөлд өртсөн хөрсийг тухай бүр сайжруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ авч байх; • Уурхайн үйл ажиллагаа аюулгүйгээр явуулах нөхцөлийг хангахад гарцаагүй шаардлагатайгаас бусад нөхцөлөөр газар, хөрсийг эвдрэлд оруулахгүй байх, эвдрэлд орох газрын хэмжээг хамгийн бага байлгах удирдлага зохион байгуулалт, техник технологийн арга хэмжээг байнга авч байх; • Олон салаа зам гаргахгүй байх ,тээвэрлэлт замын маршрутыг тодорхой тогтоож тэмдэгжүүлэх; • Шимт хөрсний овоолгыг “Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт ” MNS 5916:2008 стандартыг мөрдлөг болгох;
---	----------------------	---

Усны нөөц, чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

Ус хэрэглээнд газрын доорхи ус хэрэглэхээс гадна ус бохирдуулах нөхцөл үүсэх тул газрын доорхи усны горим чанар, нөөцөд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулахад онцгой анхаарал тавьж ажиллана.

Хүснэгт №12- 3. Усны нөөц, чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Барилгын ажлын үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Үерийн хамгаалалтын төлөвлөлтийг оновчтой гүйцэтгэх;
2	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн бохир усыг цэвэршүүлэн дахин ашиглах боломжийг судалж хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах; • Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан ажиллагсдад байгальтай зохистой харьцах, усны нөөцийг арвилан хэмнэх талаар мэдээлэл хийж хяналт тавьж ажиллах; • Тээврийн замын тоосжилтыг дарах арга хэмжээг авахдаа зөвхөн технологийн аюулгүй байдлыг хангах зорилго бүхий замууд болон тээврийн хэрэгслийн зорчих хөдөлгөөн ихтэй хэсгүүдэд тоос дарах усалгааг ашиглах;

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

Зайнаас тандан судлалын аргаар тодорхойлсон үр дүнгээс үзэхэд төслийн талбай орчмын ургамлан нөмрөг нь хүний үйл ажиллагаанд нилээд хэмжээгээр өртөгдсөн байна. Ургамлан нөмрөгт шууд нөлөөлөл үзүүлэх хүчин зүйл нь хөрс бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөлтэй холбоотой. Иймд хөрс хамгаалалын арга хэмжээг сайн авч хэрэгжүүлэн, олборлолтын үйл ажиллагаа дууссаны дараа техникийн нөхөн сэргээлтийн стандартын шаардлагад нийцүүлэн гүйцэтгэх нь цаашид ургамлан нөмрөг унаган төрхөндөө ороход чухал ач холбогдол бүхий болохыг анхаарах хэрэгтэй юм. Шууд бус нөлөөлөл буюу тоосонцороос ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга зам нь агаар орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хэр сайн авч хэрэгжүүлэхээс хамаарна. (Хүснэгт 4-6)

Хүснэгт №12- 4. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Барилгын ажлын үе шат	<ul style="list-style-type: none"> Хөрс хуулалтанд өртөх газрын ургамлан нөмрөгийн судалгааг хийж ховор болон ховордож буй ургамлын тохиолдоц, тархалтын хувийг тогтоож, хамгаалах арга хэмжээ авах;
2	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд ховор болон ховордож буй ургамлын боломжит төрөл зүйлүүдээр тариалалт хийх, эсхүл ашиглалт явуулах талбайгаас нөхөн сэргээлт хийгдэж буй талбай руу шилжүүлэн суулгах;
3	Хаалтын үе	<ul style="list-style-type: none"> БОМТ-ний хүчинтэй хугацаанд хаалт хийгдэхгүй болно.

Төслөөс үүсэх физик бохирдол, хог хаягдлыг бууруулах арга хэмжээ

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад машин, техник хэрэгслийн үйл ажиллагаа, ахуйн хатуу, шингэн хог хаягдлаар хөрсийг бохирдуулахгүй байх, ажиллагсдын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн бууруулахад доорхи дурьдсан арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ. нь

Хүснэгт №12- 5. Физик бохирдол, хог хаягдлыг бууруулах арга хэмжээ

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглах машин, механизмыг техникийн тогтмол засвар үйлчилгээнд оруулж орчин тойронд дуу чимээний гаж нөлөө үзүүлэхгүй байх арга хэмжээ авах; Машин техникээс тос, тосолгооны материал, шатахуун зэрэг хөрсөнд асгарч бохирдуулахаас сэргийлэх арга хэмжээ авах, асгарсан тохиолдолд цаг алдалгүй хөрсийг цэвэрлэн бодисыг саармагжуулах; Уурхайд ашиглах машин механизмд ашигласан тос, тосолгооны материалын сав баглаа боодол, мод, хуванцар эд материал, ашигласан батерей, картон болон хуванцар баглаа боодлын сав, нөөцлүүрт байгаа хаягдал, ашигласан маслын шүүр, аккумулятор, зэрэг хаягдлыг дахин ашиглуулахаар нийлүүлэгчид өгөх ба дахин боловсруулагдахгүй, ашиглагдахгүй хог (органик хаягдал) хаягдлуудыг зөвшөөрөл бүхий орон нутгаас заасан цэгт зөөвөрлөн хоргүйжүүлж устгана; Уурхайд ажиллах ажиллагсдаас гарах ахуйн хатуу хог хаягдлыг ил задгай хаялгүйгээр орон нутгийн захиргааны шийдвэрийн дагуу хог хаях цэгт хүргэх дарж булаах Ажилчдын эрүүл мэндийг хамгаалж, дуу чимээний намсгагч тогтмол өмсүүдэх;

		<ul style="list-style-type: none"> • Дуу чимээ үүсгэгчийн тархах замд хаалт хийх, машин техник технологид дуу намсгагч тавих; • Төслийн талбайд байрлах нүхэн жорлонг халдваргүйжүүлж стандартын шаардлагын дагуу дарж булаах • Ахуйн шингэн хаягдал цуглуулах байгууламжийг экологид ээлтэй стандартын шаардлагад нийцүүлэн барьж байгуулах • Одоо ашиглагдаж буй ажилчдын бие засах газар нь стандартын шаардлага хангахгүй байгаа тул дарж булан эрүүл ахуйн хяналтын байгууллагаас зөвшөөрсөн газруудад хаагддаг хаалгатай нэг хүнд 1.2-2 м²-с багагүй талбай бүхий бие засах газар байгуулах; • Доторлогоотой бохир ус цуглуулах сан байгуулж соруулан зайлуулдаг байх
	Хаалтын үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • БОМТ-ний хүчинтэй хугацаанд хаалт хийгдэхгүй болно.

Төслөөс амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг доорхи зөвлөмжийн дагуу авч хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт №12- 6. Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Уурхайн дотоод журамд ан амьтан агнахгүй байх заалтыг оруулж мөрдүүлэх хэрэгтэй. • Төслийн талбайтай ойр орчимд амьдардаг иргэдээс ан амьтан, мал сүрэгтэй холбоотой санал хүсэлт ирвэл цаг тухай бүрт тодруулга хийж асуудлыг шийдвэрлэж байх нь зүйтэй. • Уурхайн ухашинд мал сүрэг, амьтан унаж осолдохоос сэргийлсэн хамгаалалт хийх хэрэгтэй болно.

Төслөөс тусгай хамгаалалттай газар нутаг, түүх соёлын өвд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Төслийн талбайд түүх соёлын дурсгалын зүйл илрээгүй доорхи арга хэмжээг авч хэрэгжүүлбэл зохино.

Хүснэгт №12- 7. Тусгай хамгаалалттай газар нутаг, түүх соёлын өвд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
21	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Түүх соёлын дурсгалт газруудын тухайд, түүнийг хөндөхгүй байх талаарх хууль эрх зүйн орчин, хамгаалах арга хэмжээний тухай өөрийн болон гэрээт компаний ажилчдыг сургалтанд хамруулах, зааварчилгаа өгөх; • Уурхайн үйл ажиллагааны явцад түүхт дурсгалт зүйлс болон соёлын олдвор олдсон тохиолдолд ажлаа зогсоож “Соёлын өвийг хамгаалах хууль”-ийн дагуу сум, дүүргийн удирдлага, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэж мэргэжлийн мониторинг хийлгэх ажлыг зохих журмын дагуу зохион байгуулах;

Төслөөс нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөө

№	Төслийн үе шат	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ
1	Үйл ажилгааны үе шат	<ul style="list-style-type: none">• Төслийн талбайн нөлөөллийн бүсэд байрлах айл өрхүүдэд уг төслийн талаар тайлбарлаж, ойлгуулах мөн амгалан тайван байдлыг нь алдагдуулсанд нөхөн олговор өгөх эсвэл шаардлагатай тохиолдолд нүүлгэн шилжүүлэлтийн арга хэмжээ авах;• Тээврийн хэрэгслийн жолооч нарт байгаль орчин болоод нийгэмд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага байлгах мөн аваар осолгүй зорчих талаар тогтмол сургалтыг зохион байгуулах;• Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдээс гомдол, санал гарсан тохиолдолд цаг алдалгүй хүлээн авч зохих хэмжээнд нь шийдвэрлэж заавал хариу өгөх, уурхайн ажилд орон нутгийн иргэдээс хүн авч ажиллуулах;

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №12- 10. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт , аргачлал
А. Ашиглалтын өмнөх буюу барилгын ажлын үе шат /БАҮШ/								
Газрын нөөц, хөрсөн бүрхэвчийн доройтол	Газар ашиглалтыг зөвхөн батлагдсан зураг төсөл, төлөвлөгөөний дагуу явуулж ашиглалтын дор өртөх газрын хэмжээг хамгийн бага хэмжээнд байлгах ба бүх төрлийн зориулалтаар газар ашиглалт явуулахын өмнө талбайн шимт хөрсийг урьдчилан хамгаалах арга хэмжээ авах	Гүйцэтгэх шаардлага--тай ажлын тоо хэмжээгээр	-	-	-	-	Газар ашиглалт явуулж эхлэх хугацаанд	“Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт , хадгалалт ” MNS 5916:2008 стандарт
Ургамалан нөмрөгийн доройтол	Хөрс хуулалтанд өртөх гөзрын ургамлан бүрхэвчийн судалгааг хийж ховор болон ховордож буй ургамлын тохиолдоц, тархалтын хувийг тогтоож хамгаалах арга хэмжээ авах.		-	-	-	-	2023	Ургамлын ажиглалт судалгаа
Б. Ашиглалтын буюу үйл ажиллагааны үе шат /ҮАҮШ/								
1. Агаар орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
Ашиглагдаж буй тээврийн хэрэгсэл тоног төхөөрөмжөөс ялгарах хорт хий орчныг бохирдуулах	Уурхайн бүх автотээврийн хэрэгсэл болон өөрөө явагч хэрэгслийн агаарт гаргах хаягдалд ноогдуулах төлбөрийг төлөх	а/т болон ө/я хэрэгсэл			Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	Жил бүр		Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн 5.4 зүйл
Хатуу хучилтгүй зам дээрх тээврийн хөдөлгөөн, бүтээгдэхүүн тээвэрлэж буй машинаас тоосжилт	Усны машин ашилан тоосжилт үүсэх замуудыг дулааны улиралд услах, чийглэх замыг дагтаршуулах,	Шороон замууд	га		Тоосжилт үүсэх нөхцөлд	Жил бүр		Агаарын тухай хууль, 9,11,23-р зүйл MNS4585:2007

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

үүсэх	Тээвэр хийх машины хурдыг хязгаарлаж, хурдны хязгаарлалтыг анхааруулсан замын тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулах		ш	5	50,0	250.0	2023 онд	
Шатах тослох материал болон нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралтаас ууршигтай органик нэгдлүүд агаарт дэгдэж тухайн орчны агаар болон хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх	Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах технологийн горимыг чанд мөрдөж ажиллах, асгаралт болсон гохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг яаралтай авах, саармагжуулах хэрэгслийг талбайд бэлэн байлгах	Төслийн талбайд байрлах ШТС	-			-	Уйл ажиллагааны туршид	
2. Гадаргын болон газрын доорхи усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
Усыг тооцоогүй ашигласнаас газрын доорхи усны нөөц хомсдох	Ус ашиглах хэсгүүдэд хяналт тавих	Ус ашиглах хэсгүүд	-		Холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу		Жил бүр	Усны тухай хууль; MNS0900:199 2 Ундны ус-Ундны усны хяналт шинжилгээ;
Шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн зэрэг бодис алдагдах, хур тунадас болон үерийн усаар угаагдан усан орчинг бохирдуулах	Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах технологийн горимыг чанд мөрдөж ажиллах, асгаралт болсон тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг авах, саармагжуулах хэрэгслийг төслийн талбайд бэлэн байлгах	Агаарын чанарын хэсэгт тусгагдсан					Уйл ажиллагааны туршид	
3. Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Ордын нөлөөллийн бүсийн хүрээний зам талбайн тохижилт муугаас үүдэн машин техник, хүний хөлөөр хөрсөн бүрхэвч доройтох	Нягтаршиж бохирдсон талбайг тэгшлэн сийрэгжүүлэх ургамалжуулах	Төслийн ойр орчим	га	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2023 он	Монгол улсын засгийн газрын 1995 оны 143-р тогтоолын 2 дугаар хавсралт “Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгаа хийх журам”- эзэмшил газрынхаа төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг хийлгэх, MNS3297-1991 “Байгаль хамгаалал. Хөрс. Хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний үзүүлэлтийн норм”, MNS4919-2000 “Эвдэрсэн газарт хучилт	
Ил уурхайгаас хуулах хөрсийг автосамосвалаар тээвэрлэх ба элс хайрга тээвэрлэх хүнд даацын машин механикмын нөлөөгөөр хөрсөн бүрхэвч элэгдэж, эвдрэлд орох, сул шороо ихээр үүсэх	Замын усалгааг тоосжилт ихтэй үеүдэд хийж байх	Агаарын чанарын хэсэгт тусгагдсан	-	-				Үйл ажиллагааны туршид	
Шатах тослох материал болон нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралтаас хөрс бохирдох	Засварын цех, ШТМ-ын агуулах, хуучин тос хадгалах цэг, ШТС зэргийн талбайг цементлэх, цаашид засч сайжруулж байх	Төслийн төлбайд	-	-	-	-	Үйл ажиллагааны туршид		
Машин техникээс тос тосолгооны материал асгарч хөрс бохирдуулах	Техникийн эвдрэл гэмтлийг зориулалтын талбай (засварын цех)-д байрлуулж засах	Төслийд талбайд	-	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			Үйл ажиллагааны туршид		
Уурхайн гал тогоо, угаалгаас гарах шингэн хаягдал, мөн хоолны үлдэгдэл, хатуу хог хаягдал зэргийн нөлөөгөөр хөрс бохирдох	Хог хаягдлыг зориулалтын саванд хадгалж, сумын нэгдсэн хогийн цэгт сар тутам зөөвөрлөн хаяж байх	Хог хаягдлын МТ-нд тусгагдсан	-	-	-	-	Үйл ажиллагааны туршид		
	Ахуйн гаралтай шингэн доторлогоотой нүхэн цооног байгуулан соруулан зайлуулдаг байх	Хог хаягдлын МТ-нд тусгагдсан	-	-	-	-	Үйл ажиллагааны туршид		

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

								хийх хөрс. Техникийн шаардлага”, MNS4920-2000 “Эвдэрсэн газрын хажуугийн налуу. Техникийн шаардлага” хэмжээ”
4. Ургамлан нөмрөгийг хамгаалах чиглэлээр								
	Уурхайн үйл ажиллагаанд өртөх талбайд ховор болон ховордож буй ургамлын боломжит төрөл зүйлийг судлах, хүрээг тогтоох, талбайн хяналтын явцад илэрсэн ховор болон ховордож буй ургамлыг нөхөн сэргээлт хийгдэж буй талбай руу шилжүүлэн суулгах	Ховор зүйлийн тохиолдоцоор	-	-	-	-	2023 он	Тухайн төрөл зүйлийг тарималжуулах, арчлах агротехник
Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөг талхагдан доройтох	Уурхайн эвдэрсэн талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу гүйцэтгэх	Барилга байгууламж орчны талбайд	га	-	Уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу		2023 он	Газрын нөхөн сэргээлт MNS 5914:2008 стандарт Эвдрэлд орсон газрын ургамлын бүрхүүлийн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлагууд MNS 5918:2008 стандарт

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

5. Амьтны аймгийг хамгаалах чиглэлээр					
Зэрлэг амьтдын осол, эндэгдэл	Уурхайн талбайн бүсрүү амьтад орохыг хязгаарлах, хяналт тавих	Уурхайн бүс 1.5-2.0 км	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2023 оны хугацаанд	-
6. Хүний эрүүл мэнд					
Байнгын хүнд нөхцөлд ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Ажилчдад хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын талаарх бүх хууль тогтоомжийг, хөдөлмөр хамгаалалын багц стандартуудыг мөрдүүлж ажиллах.	Уурхайн ажиллагаанд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	Үйл ажиллагаа-ны бүх хугацаанд 2023 он	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 2008 оны 05 сарын 22 өдөр
	Ажилчдын хөдөлмөрийн нөхцлөөс шалтгаалсан аливаа өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх				
	Ажилчдыг эрүүл мэндийн урьдчилсан ба хугацаат үзлэгт оруулах, Үзлэгийг ЭМН-ийн Сайдын 1999 оны А/243 тушаалын дагуу явуулах				
	Ажилчдыг ХХАА-ны хэрэгсэлээр хангахдаа MNS 5620:2006 стандартыг баримтлах				
7. Хөндлөнгийн хяналт					
Байгаль орчны талаархи хууль, дүрэм, журам, стандартыг мөрдөн ажиллагаагүйгээс байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд хохирол учруулах	Төслийн байгаль орчныг хамгаалах үйл ажиллагаанд байгаль орчны хуваарьт аудитыг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар 2 жил тутамд хийлгүүлэх	Төслийн үйл ажиллагаа явуулж буй талбайд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2023 он 2 жилд 1 удаа	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны 04 дүгээр сарын 24-ны өдрийн А-126 дугаар тушаалын 2дугаар хавсралт “Байгаль

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

								орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал”
8. Нийгэм эдийн засаг								
Төслийн үйл ажиллагааны талаархи мэдээллийг олон нийтэд хаалттай байлгаснаар олон нийтийг төөрөгдүүлэх, сөрөг сэтгэгдэл төрүүлэх	Үйл ажиллагааны бүх хугацаанд уурхайн ашиглалттай холбоотой иргэдээс ирэх санал гомдлыг барагдуулах, асуудлыг шийдвэрлэх	Хорооны иргэд, нөлөөллийн бүсэд оршин суугчид	Үйл ажиллагааны бүх хугацаанд байнга мөрдөх				2012 оны БОАЖ-ын Сайдын тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд олон нийтийн оролцоог хангах тухай журам”-ын 10-р зүйл заалт	
	Төслийн үйл ажиллагаа, байгаль хамгаалах чиглэлээр хийгдэж буй ажлуудыг олон нийтэд сурталчилах	Хороо, дүүргийн иргэд, сонирхогч талууд	Удаа	1	100.0	100,0 /1 жилд /	2023 он жил бүр	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дугаар сарын 06-ны өдрийн А-03 тоот тушаалын хавсралт
	Тогтмол хугацаанд байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хийсэн ажил, орчны бохирдлын хэмжилтийн мэдээллийг	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчид		-	-	-		
Нийт дүн					350.0			

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №12- 13 .Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал, сая төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Байгалийн гамшигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр								
Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Цаг агаарын улирлын, сарын, 7 хоногийн, өдөр тутмын урьдчилсан мэдээнүүдийг төслийн үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Хан-Уул дүүрэг, Төв аймгийн Алтанбулаг сум	Өдөр	200		Цаг уурын станцтай тохиролцох	2023 он жил бүр	Ус цаг уур, орчны хяналт Шинжилгээний тухай хууль, 15-р зүйл MNS 4585:2007
Гал түймрийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллах	“Очирням” ХХК	Аваар устгах төлөвлөгөөнд тусгах				2023 он жил бүр	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 16-р зүйл, MNS 5566:2005 MNS 0640:89 MNS 639:89
Газар хөдлөлт, чичирхийллийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Болзошгүй ослын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах	“Очирням” ХХК	-	-	-	-	2023 он жил бүр	Гамшигаас хамгаалах тухай, 27-р зүйл
Үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр								
Үйлдвэрлэлийн гэнэтийн ослын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг сахиулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих	“Очирням” ХХК	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах.				2023 он	MNS 4990:2000

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

нөлөөлж үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох,	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалтыг тогтмол хугацаанд гүйцэтгэх				MNS 4969:2000	
	Ажиллагсдын хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах	“Очирням” ХХК	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2023 он /Жил бүр/	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль 15-р зүйл	
	Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдалд тогтмол хяналт тавьж, засвар үйлчилгээг тогтмол хийж байх					
Эрдлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ						
Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх эрсдэл	Салхи ихтэй, тоосжилт үүсэх улиралд тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг тогтмол авах	“Очирням” ХХК	-	Хяналт шинжилгээний зардалд багтсан	2023 он	MNS5885:2008 MNS6148:2010 MNS4943:2015
	Орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн шинжилгээ үр дүнг магадлан итгэмжлэгдсэн хөндлөнгийн лабораториор баталгаажуулах					
	Шимт хөрсний овоолгын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж байх.	Хөрсний ажиглалтын цэгүүд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			
Төслийн болзошгүй эрсдлийг бууруулах чиглэлээр хийгдэх ажлын нэг жилийн нийт зардал, сая.төг						
-						

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №12- 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Гол болзошгүй сөрөг нөлөө ба	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Хог хаягдлын менежментийн чиглэлээр								
Хөрс, ус, агаарын бохирдол үүсгэх	Хог хаягдлыг тогтоосон журмын дагуу кодлон ангилж, дахин ашиглах зайлуулах арга хэмжээнүүдийг тодорхойлох	Төслийн талбай	Хүн/өдөр				2023 жил бүр	Хог хаягдлын тухай хууль 9-р зүйл
	Хог хаягдлыг нэг цэгт цуглуулан ангилж, битүү саванд хадгалан тогтмол хугацаанд тээвэрлэж байх	Төсөл хэрэгжих орчин	тн	6.8	100.0	680,0/нэг жилд/		MNS 5850:2008 MNS ISO11074-1:2001
	Хөрсийг тос тосолгооны материалаар бохирдуулахыг хориглох, тосоор бохирдсон хөрсийг эрүүлжүүлсэний дараа хуулсан хөрс чулуулгийн овоолгод шилжүүлэх	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах				2023 он Жил бүр	Олон улсын стандартын дагуу, Засгийн газрын 2002 оны 135 дугаар тогтоолын хавсралт Аюултай хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, Савлах, түр байршуулах, тээвэрлэх, аюулгүй болгох, хадгалах, устгах журам
	Бүх төрлийн дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлын ангилан холбогдох байгууллагуудад тушаах	“Очирням” ХХК						Хог хаягдлын тухай хууль
	Техникийн засвар үйлчилгээг агуулахын нутаг дэвсгэрт хийж ажилсан тос хөрсөнд асгарах, алдагдахаас сэргийлэх	Төсөл хэрэгжих орчин	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах					
	Одоо ашиглаж буй бие засах газар нь хөрс, газрын доорх ус бохирдуулах аюултай бөгөөд Хог хаягдлын тухай хуулийг зөрчиж байгаа тул нэн даруй ариутгал халдваргүйжүүлэлт	Ажилчдын бие засах газар буюу нүхэн жорлон	ш	1	-	-		Хог хаягдлын тухай хууль, 2017 он Нүхэн жорлон, угаадасны нүх, Техникийн

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	хийж дарж булшлах,						шаардлага MNS 5924:2015
	Доторлогоотой соруулдаг нүхэн цооног байгуулах	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2023 онд	
	Хаягдал хөдөлгүүрийн тосыг тусгай төхөөрөмж ашиглан дахин ашиглах, бусад тосолгооны материалын хаягдал болон дугай аккумулятор зэргийг тухайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжтэй гэрээ байгуулан хүлээлгэж өгөх	“Очирням” ХХК	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2022 он Үйл ажиллагаа эрхлэх бүх хугацаанд	Засгийн газрын 2002 оны 135 дугаар тогтоолын хавсралт Аюултай хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, савлах, түр байршуулах, тээвэрлэх, аюулгүй болгох, хадгалах, устгах журам
Физик нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, машин механизмын, хөдөлгүүрээс үүдэлтэй шуугиан ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлнэ.	Техник тоног төхөөрөмжийн шуугиан бууруулах арга хэмжээг авах	Төслийн талбай	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2023оны хугацаанд	MNS 5003:2000
	Дуу шуугиан ихтэй ажлын байранд ажиллагсдыг сонсголын эрхтэн хамгаалах хэрэгслээр хангах	Шуугианы түвшин өндөр хэсгүүдэд					
Төслийн хог хаягдлын нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийгдэх ажлын нэг жилийн нийт зардал, сая.төг						0.2	

Хүснэгт №12- 15. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Очир ням ” ХХК нь Байгаль орчны тайланг 2022 оны 11-р сарын 01-ний дотор Нийслэлийн Байгаль Орчны газарт хүргүүлэн, батлуулж, дүгнэлт гаргуулсан болно. 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОАЖЯаманд батлуулахаар хүргүүлж байна.

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацаа тов	Хэлэлцүүлгээр авах санал чиглэл	Зохион байгуулах газар
Иргэд олон нийт/дурын оролцогч, сонирхогч талууд	Санал, хүсэлт хүлээн авах төсөлтэй холбогдох гомдлын барагдуулах	Байгаль орчны талаар тавьсан санал гомдолтой холбогдол бүхий бүх төрлийн мэдээлэл	Төсөл хэрэгжих бүх хугацааны турш	Сонирхогч оролцогч талуудыг хүссэн мэдээллээр хангах	“Очирням” ХХК
Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч	Сар бүрийн тайланг хүргүүлж санал авах	Төлөвлөгөө хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлсэн ажлуудын мэдээлэл	Хагас жил тутамд	БОМТ хэрэгжилт түүний	“Очирням” ХХК
Дүүргийн ЗД	Жилийн тайланг хүргүүлж танилцуулга хийх ба санал авах		Хагас жил тутамд		“Очирням” ХХК
Хорооны ИНХ	Жилийн тайланг хүргүүлж танилцуулга хийх ба санал авах		Жилийн эцсээр 1 удаа		“Очирням” ХХК
БОАЖЯ	Тухайн жилийн тайланг боловсруулан хүргүүлж дараагийн жилийн төлөвлөгөөнд санал авч төлөвлөгөөг батлуулна.	Төлөвлөгөө хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлсэн ажлуудын мэдээлэл	Жилийн эцэст 1 удаа	БОМТ хэрэгжилт түүний	“Очирням” ХХК

**УУЛ УУРХАЙН ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хянасан огноо	Шинжээч бөглөнө
Хянасан мэргэжилтэнгүүдийн хувийн дугаар	Шинжээч бөглөнө
Дүгнэлт	Шинжээч бөглөнө
1.1 Шийдвэрийн төсөл	
1.2 Ололт, амжилттай тал	
1.3 Дутагдалтай сул тал	

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,
ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЭЛЭЛ**

1.4.1 Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн дагуу тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.

1.4.2 Тухайн төсөлд хамааралгүй мэдээллийг “*хамааралгүй*” гэж бөглөнө.

1.4.3 1.2.7 дахь хаалтын дараах зориулалт гэдэгт уурхайн хаалтын дараа нөхөн сэргээсэн газрыг бэлчээр, газар тариалан, агуулах, олон нийтэд зориулсан үйлдвэр, үйлчилгээ гэх мэт тухайн газрыг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулахаар төлөвлөж буй бол орон нутагтай урьдчилан тохиролцсон чиглэлийг оруулах.

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,
ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Очир ням” ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9011053103
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Уул уурхай
	4. Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	УБ хот БГД, 5-р хороо, Рокмон бюлдинг 603 тоот
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ч.Баярсайхан 99117869
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ө.Энхтүвшин 99120031 Д.Болдхуяг 99970830 d_boogii77@yahoo.com
1.2	1. Төслийн нэр	“Бөхөг солонго”
	1. Төслийн харьяаллын байршил	УБ хот Хан-Уул дүүрэг
	3. Төслийн ангилал	Элс хайрганы орд
	Үйлдвэр	
	Төсөл эхэлсэн огноо	2019
	Төсөл хэрэгжих хугацаа	8 жил
	Үйлдвэрийг хүлээж авсан улсын комиссын дүгнэлт	-
	ТЭЗҮ баталсан огноо	2019-07-16 т/100

Мэдээлийг гаргасан: инженер..... /Ө.Энхтүвшин/

20..... он сар..... өдөр

**ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ ЗӨВШ
ӨӨРӨЛ, ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

1.5 Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.

1.6 Тусгай зөвшөөрөл, үнэлгээ, дүгнэлтийг баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах

1.7 Доорх хүснэгтийн 2.1.9, 2.1.10-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах багананд хавсралтын нэрийг оруулах.

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөө

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
2.1	1. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /ашигт малтмал/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа	Элс MV - 012215 -
	2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа	- - -
	3. Химийн бодисын агуулгад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт	-
	4. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар	-
	5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	2019 БОАЖЯамны ерөнхий шинжээч П.Цогтсайхан
	6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, хийсэн хуулийн этгээд	2019 “Нью гидро проект “ ХХК Гүйц.захирал Ц.Сосорбарам
	7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо	-
	8. Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо	2023 он

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
/...../
огноо /..... он сар .. өдөр /

**ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

1.4.4 Байгаль орчин ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрын А-05 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2 дугаар хавсралтанд тусгагдсанг тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний агуулгад заагдсны дагуу химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэсгээс холбогдох доорх мэдээллийг оруулах

1.4.5 Тухайн жилд олон төрлийн химийн бодис ашиглахаар бол байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд хавсралтаар оруулж хүснэгтийн 3.1.1-д хавсралтын нэрийг дурдах /хэмжих нэгжийг дурдсан байх шаардлагатай/

1.4.6 Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд дараах мэдээллийг бүрэн тусгасан тохиолдолд 3.1.2-ын мэдээлэл оруулах хэсэгт “**хангалттай**” гэсэн дүгнэлтийг оруулна.

- 3.1 урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ
- 3.2 эрсдлийн үед авах арга хэмжээ
- 3.3 учруулсан хор уршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ
- 3.4 хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ

1.4.7 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тухайн жилд гарах ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлыг хэрхэн устгах, зайлуулах арга хэмжээ, давтамж, мониторингийн арга хэмжээг тусгах, хуванцар, резинен материал /дугуй, сав баглаа боодол/ зэрэг хог хаягдлыг дахин ашиглах цэгт хүргэх хуваарь, аюултай хог хаягдлыг хадгалах агуулах арга хэмжээг төлөвлөх шаардлагатай.

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

/...../

огноо

/..... он сар .. өдөр /

“Бөхөг-Солонго” элс-хайрганы ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөө

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/	-
	2. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Агуулах байхгүй
	2. Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	
3.3.	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/	
	1.4.8 Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/	Хатуу хог - 1тн
	1.4.9 Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/	Хатуу төмөр - Резин дугуй г.м
	1.4.10 Аюултай хог хаягдал	Ажилласан масло, гидро шингэн - 200л
	2.Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	200.0 мян.төг

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

/..... он сар .. өдөр /

**ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ**

Д/д	Хөрөнгийн зориулалт	Хэмжих нэгж	Хөрөнгийн хэмжээ мян/төг	Хугацаа
1	Сөрөг нөлөөллийг багасгах арга хэмжээ /хөрс, ус, агаар, ургамал, ан амьтан/	Мян төг	290.0	2023
2	Нөхөн сэргээлтийн зардал	Мян төг	1560.0	2023
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Мян төг	-	2023
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	Мян төг	-	2023
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Мян төг	-	2023
6	Болзошгүй аюул, ослын менежментийн төлөвлөгөө	Мян төг	-	2023
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	Мян төг	200.0	2023
9	Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр	Мян төг	350.0	2023
	Дүн		2400.0	2023

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

/...../

/..... он сар .. өдөр /

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

1.8 Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.

1.9 Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл 1.4.11 Тосгон 1.4.12 Дэд бүтэц (зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлуулагч гэх мэт) 1.4.13 Хог хаягдлын цэгийн байршил 1.4.14 Хог хаягдлын агуулахын байршил 1.4.15 Хог хаягдлын далан 1.4.16 Химийн бодисын агуулахын байршил 1.4.17 Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил 1.4.18 Тухайн жилд хуулах хөрс 1.4.19 Гадаад, дотоод овоолго 1.4.20 Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай 1.4.21 Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай 1.4.22 Гүний худгийн байршил 1.4.23 Дүйцүүлэн хамгааллын байршил	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
/..... он сар .. өдөр /

**ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГ АХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД
ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

1.10 Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэхь багананд “тодорхойлсон”, “тодорхойлоогүй” “хамааралгүй” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.

1.11 Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны мэрэгжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Эвдэх - Доройтуулах	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлоогүй Тодорхойлоогүй Тодорхойлоогүй	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Нөөцийг	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг	Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй	Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй	Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй	Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй Хамааралгүй	
6.4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - тоос	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс - Хамгаалах - Нүүлгэн	Тодорхойлсон Хамааралгүй	Тодорхойлсон Хамааралгүй	Тодорхойлсон Хамааралгүй	Тодорхойлсон Хамааралгүй	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

/..... он сар .. өдөр /

**ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ**

1.4.24 Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “А” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

1.4.25 Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В”, багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “тийм”, “үгүй” хариулт өгнө.

1.4.26 Доорх хүснэгтийн “Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн мэргэжилтэнгүүд “хангалттай” “хангалтгүй” гэсэн дүгнэлт өгнө.

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1. Нөлөөллөөс урьдчлан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7.2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
7.3. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ 3.5 техникийн/ га ЭЗЭЛХҮҮН	1.0	Тийм	Тийм	
7.4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ		-	-	
7.5 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад		Тийм	Тийм	
7.6. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ		Үгүй	Үгүй	
7.7. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ		Тийм	Тийм	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

/..... он сар .. өдөр /

**НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг “А, Б, В, Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж цэгийн тоо	Б. Дээж цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв Мян.төг
Хөрс	3	Уурхайн эвдрэлд орох талбай	Жилд 1 удаа	165.0
Ус	1	Уурхайн карьераас гарсан тохиолдолд ус	Жилд 1 удаа	60.0
Ургамал	-	Уурхайн дэвсгэр нутаг	-	-
Агаар	4	Уурхайн эдэлбэр	Жилд 1 удаа	120.0